

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek er en del af foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data. Det er et special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv, blandt andet omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Slægtsforskernes Bibliotek:

<http://bibliotek.dis-danmark.dk>

Foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data:

www.slaegtogdata.dk

Bemærk, at biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. Når det drejer sig om ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan du frit downloade og anvende PDF-filen.

Når det drejer sig om værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun er til rent personlig, privat brug.

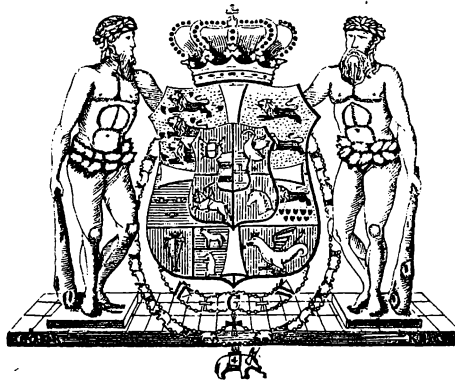
Lo v

om

nogle forandrede Bestemmelser for Borger- og Almueſkolevæſenet
i Kjøbstæderne og paa Landet.

Christiansborg Slot, den 8de Marts 1856.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. H. Schultz.

i Frederik den Syvende,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders og
Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn,
Ditmarsten, Lauenborg og Oldenburg,

Gjøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke
stadfæstet følgende Lov:

Første Capitel.

§ 1.

Har Gjennemsnitsantallet af Børnene i en Skole med een Lærer i et
Aar, regnet fra 1ste Januar, været større end 100, skal enten en ny Skole-
stue indrettes og en Andenlærer ansættes, eller en heel ny Skole oprettes.
Med Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet kunne
dog Skolecommissionerne eller Sogneforstanderskaberne lade Underviisningen
af de Børn, der ere under 9 Aar, besørge ved hvem de dertil maatte finde
stykke, eller paa anden Maade drage Omsorg for, at Underviisningen ei
liden ved et for stort Børneantal.

§ 2.

Naar en ny Skole opføres, skal der drages Omsorg for, at der i Skole-
stuen i det Mindste bliver 90 Cubitfod Rum for hvert af Børnene, som
antages samtidigt at ville blive givne Underviisning i samme. I Skolestuen
skal være Brædegulv og en Ventil, og ved samme bør indrettes en Forstue,

der i det Mindste har $\frac{1}{10}$ Deel af Skolestuenes Størrelse og er forsynet med Knager og Hylde. Vinduerne bør anbringes saa høit, at deres øverste Rand ikke er over eet Qvarteer under Bjælkerne, og de skulle være deelte i en øverste og en nederste Deel, der særskilt kunne opluffes; i hvert øverste Vindue anbringes en Trækrude. Omkring Skolebygningen skal være et brolagt Fortoug af mindst en Alens Brede, og Gaarden bør ligeledes altid være brolagt, forsaavidt Borgerrepræsentanterne eller Sogneforstanderskabet anseer det for gavnligt. Gymnastikpladsen henlægges saavidt muligt saa nær ved Skolen, at den tillige kan benyttes som Legeplads. Ved Skolen bør være en Brønd og tre Latriner.

For Lærerne paa Landet bør der i det Mindste indrettes 3 Værelser med Brædegulv og Kaffelovne, Kjøkken, Pige- og Spisestue. Lærernes tre Værelser bør i det Mindste være 4 Alen høie fra Gulvet til Bjælkerne og tilsammen være 120 Qvadrat Alen store.

Anden=Lærer paa Landet bør i det Mindste have eet Værelse, 4 Alen høit og 40 Qvadrat Alen stort med Brædegulv og Koge-Kaffelovn samt den fornødne Velighed til at opbevare det ham tillagte Brændsel.

Derksom den nye Skole, der opføres paa Landet, paa Grund af Sognets Formuesforfatning kun beregnes paa en ugift Lærer og ikke er tillagt nogen Jordlod, skal der for ham indrettes to Værelser af samme Beskaffenhed som for Anden=Lærere.

I Regelen bør Kaffelovnene være Vindovne; Bilæggerovne kunne kun anskaffes, naar Brændselets særegne Beskaffenhed gjør det nødvendigt.

§ 3.

Ere de alt opførte Skolebygninger, med hvad dermed staaer i Forbindelse, af ringere Beskaffenhed end ovenfor er bestemt, skal der i det Hele arbeides hen paa, at de fornødne Forandringer blive gjorte. Forsaavidt vedkommende Borgerrepræsentation eller Sogneforstanderskab ikke indvilliger i saadanne Forandringer, kunne disse kun finde Sted med Samtykke af Skole-raadet (jfr. § 6). Skolestuen bliver dog i alle Tilfælde at udvide, naar den

ikke i det Mindste har 50 Cubikfod Rum for hvert af Børnene, der samtidigt undervises i den.

Andet Capitel.

§ 4.

For enhver Amtsradskreds med de i samme beliggende Kjøbstæder oprettes en Skolefond.

§ 5.

Skolefonden udreder:

- a) Alderstillæg for Skolelærere.
- b) Den hele Pension saavel til Skolelærerne som til Skolelærer-Enterne, saaledes at fremtidig saavel Skolelærer-Embederne som Communerne fritages for at yde noget Bidrag i saa Henseende.
- c) Bidrag til Lønning af Medhjælpere ved de Skoler, som maatte behøve samme.
- d) Understøttelse til værdige Skolelærere, som formedelst Sygdom eller andet saadant tilfaldt Uheld uden egen Skyld ere geraadede i en siebliffelig Trang.

Skolefonden overtager endvidere den Amtet efter Anordningen for Landet af 29de Juli 1814 § 59 paahvilende Forpligtelse at komme fattige Sogne til Hjælp ved Udredelsen af Udgifterne til Skolevæsenet. Ved Bedømmelsen heraf skal ikke alene tages Hensyn til det Forhold, hvori de communale Byrder i et saadant Sogn staae til, hvad der er det Almindelige i Amtet, men ogsaa til Beboernes Evne til at bære saadanne Byrder. Understøttelserne kunne deels tilstaaes for et vist Aaremaal, dog ikke over 10 Aar ad Gangen, deels eengang for alle til større Bygningsforetagender og Anskaffelse eller Forstørrelse af Skolelobden. Paa samme Maade og under samme Betingelser kan Skolefonden ogsaa komme en trængende Kjøbstad til Hjælp.

Af Skolefonden kan ydes Bidrag til Haandgjerningskoler for uconfirmerede Piger og til Aften- eller Søndagskoler, samt i Kjøbstæderne til Tegnekoler for den confirmerede Ungdom af Mandkjønnet, ligesom ogsaa til Anskaffelse af Landkort, Udbildninger saavel af historiske som naturvidenskabelige Gjenstande, samt andre Apparater, som maatte ansees fremmende for Underviisningen.

Hvis der paa Landet ere flere Forældre, der baade have Evne og Lyst til at gjøre Opoffrelser for, at deres Børn kunne faae en høiere Underviisning end den, der kan blive dem til Deel i Almueskolen, kan der af Skolefonden ydes Bidrag til Oprettelsen af en Skole, hvori en saadan Underviisning meddeles. Den kan søges saavel af den confirmerede som uconfirmerede Ungdom; forsaavidt den alene er bestemt for førstnævnte, kan den indrettes paa kun at meddele Underviisning om Vinteren. Befindes det hensigtsmæssigt, kan en saadan høiere Underviisning knyttes til en af Almueskolerne paa Landet eller en Kjøbstadskole, men da kun under Forudsætning af vedkommende Sogneforstanderskabs eller Skolecommissions og Borgerrepræsentations Samtykke.

Endelig kan der af Skolefonden ydes Understøttelse til begavede, fattige, unge Mennecker, der ikke kunne forskaffe sig en saadan Underviisning, og til dem, der maatte vise Lyst til Skolevæsenet, medens de forberedes hos dygtige Skolelærere.

Med Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet kan Skolefonden yde Bidrag til andre Foranstaltninger end dem, der ere udtrykkelig nævnte, naar de maae antages at have Betydning for Kredsens Skolevæsen.

En aarlig Beretning om Fondens Virksomhed indsendes af sammes Bestyrelse til Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet og offentliggøres i Stifstidenden.

§ 6.

Skolefonden bestyres med Hensyn til Anvendelsen af dens Midler af en Amtsskoledirection, der bestaaer af samtlige Skoledirectioner i Amtsradskredsen.

Ved Siden af Amtsskoledirectionen skal der oprettes et Skoleraad, uden hvis Samtykke ingen Udgift af Skolefonden kan finde Sted, og som bestyrer sammes Capitaler.

Skoleraadene skulle bestaae af Amtsråads-Medlemmerne og nogle, af Borgerrepræsentanterne for 6 Aar valgte, Mænd, der skulle have de samme Qualificationer, som udfordres for at være Borgerrepræsentant, og hvis Antal skal staae i det samme Forhold til Amtsråadsmedlemmernes, som Kjøbstadsbefolkningen staaer i til Befolkningen i Amtsråadskredsene, dog saaledes at Antallet ei bliver mindre end 2, dersom der i Amtsråadet er 7 valgte Medlemmer, og ikke mindre end 3, hvor de valgte Amtsråadsmedlemmers Antal er 9 eller derover. Findes der flere Kjøbstæder i en Amtsråadskreds, bestemmes Antallet af de Skoleraader, der skal vælges af hver Kjøbstads Borgerrepræsentanter, efter Forholdet mellem Kjøbstædernes Befolkning. Naar paa Grund af det ringe Folkeantal flere Kjøbstæders Borgerrepræsentanter deeltage i Valget af een Skoleraad, samles de i et Antal, der svarer til Kjøbstædernes Befolkning, for at foretage Valget paa et beqvemt beliggende Sted, der bestemmes af Amtmanden. Paa Bornholm er Amtsråadet tillige Skoleraad, Skoledirectionen tillige Amtsskoledirection.

Amtsskoledirectionen træder sammen i det Mindste eengang aarlig, for at udarbejde en Plan for Skolefondens Virksomhed for hvert Aar, der regnes fra 1ste Juli til 30te Juni, og skal denne Plan indeholde et Overslag over Fondens Indtægter og Udgifter i det kommende Aar. Denne Plan meddeles derpaa enten trykt eller i Afskrift ethvert af Skoleraadets Medlemmer, og i et Møde, der afholdes mindst 4 Uger, efterat dette er skeet, forhandler Amtsskoledirectionen med Skoleraadet om Planens Vedtagelse. Skoleraadet er berettiget til at foreslaae Forandringer i Planen, men i samme kunne alene de Poster bibeholdes eller optages, hvortil Samtykke gives saavel af Skoleraadet som Amtsskoledirectionen, dog saaledes, at hvis sidstnævnte Myndighed nægter sit Samtykke til en Post, kan denne optages i Planen, naar Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet indvilliger deri efter Indstilling til samme fra Skoleraadet. Dette kan dog ikke nægte at bevilge

de Summer, som udfordres til Alderstillaag for Lærerne, og til de løbbestemte Pensioner for Lærere og Læreres Efterladte. De Møder, hvori Fondens Virksomhedsplan forhandles, saavel af Amtsskoledirectionen ene, som af denne i Forbindelse med Skoleraadet, afholdes i de første tre Maaneder efter Paaske. Dagen for disse Møder bestemmes af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet.

Overskoledirecteuren, eller hvem samme Ministerium dertil maatte be- myndige, er berettiget til at være tilstede ved disse Møder og deeltage i Forhandlingerne, ligesom han og, forsaavidt en Skolefond nyder Understøttelse af Staten, er forpligtet til at gjøre Indsigelse mod en Foranstaltning, der maatte forekomme ham uhensigtsmæssig, og som vilde medføre Udgifter for Staten. Bifalder Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet saadan Indsigelse, kan Foranstaltningen ikke træde i Kraft, med mindre Skoleraadet gjør Afkald paa Statskassens Bidrag til de Udgifter, Foranstaltningen vilde medføre.

Skoleraadet bestemmer selv sin Forretningsorden og vælger en For- mand for 3 Aar. Naar Skoleraadet maatte ønske det, skal der indtræde i enhver af Amtets Skoledirectioner et af Skoleraadet i eller udenfor dets egen Midte valgt Medlem. Saavel Amtsskoledirectionen som Skoleraadet bestemmer selv, hvorledes de løbende Forretninger blive at besørge.

For Skolefonden udvælges en Regnskabsfører af Skoleraadet, og kan han, om fornødent gjøres, tilstaaes et Vederlag af Fonden. Regnskabet be- sørges revideret af Skoleraadet, der deciderer i Udsættelserne og meddeler Regnskabsføreren Dvittance.

§ 7.

De nærværende Skolelærer-Hjælpekasser ophæves, og deres Capitaler og Indtægter tilfalde Skolefonden. Dog skulle de Bidrag, som tidligere ydedes af Skolelærerne til Hjælpekasserne, ophøre, saaledes som i § 21 nærmere er bestemt, ligesom og den Degnejord, der ikke er bortsolgt, frem-

tidigt ei kan sælges, men skal anvendes til efter Omstændighederne at forbedre en enkelt eller alle Skolelærernes Kaar i Skolecommunen.

Endvidere oppebærer Skolefonden følgende Indtægter:

- a) Et fast Tilskud fra Statskassen af 50,000 Rd., der af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet fordeles mellem Skolefondene efter den Pensionsbyrde, der den 1ste April hvert Aar findes at paahvile dem.
- b) Den Understøttelse, der ved de aarlige Budgetter maatte bevilges af Sors Akademis Overskud til Dvorttelse og Vedligeholdelse af høiere Folke- eller Bondeskoler, fordeles mellem Skolefondene efter nærmere Bestemmelser af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet.
- c) Det Bidrag, der af Skoleraadet paalignes Amtet og Kjøbstæderne, og som fordeles saavel mellem Amtet paa den ene og Kjøbstæderne paa den anden Side som mellem disse indbyrdes efter Folketallet.

Skoleraadet kan dog ikke uden speciel Lov paaligne noget Bidrag, der er saa stort, at den paa Amtet faldende Deel kommer til at udgjøre mere end 24 β . for hver Tønde Hartkorn, og det Beløb, som svarer hertil for Kjøbstædernes Vedkommende.

Hvad den enkelte Kjøbstad har at udrede, paalignes sammes Beboere efter de for Bidrag til Kjøbstadens Skolevæsen fastsatte Regler, og udbetales til Skolefonden gennem Kæmnerkassen, ligesom Amtets Bidrag til samme Fond udredes gennem Amtspartitionsfonden.

- d) Et yderligere Bidrag fra Statskassen, forsaavidt der af Skoleraadet paalignes mere end 12 β . paa Tønde Hartkorn og det hertil svarende Beløb for Kjøbstæderne. I dette Tilfælde tilskydes nemlig af Statskassen et ligesaa stort Beløb som det, der af Skoleraadsfredsen udredes udover den nævnte Størrelse.

Skolefondens Capitaler kunne ei angribes uden dertil givet Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet.

§ 8.

Den Præsterne ifølge kgl. Resol. af 17de Juli 1822 (bekjendtgjort 3die August 1822) tilkommende Fritagelse for Andeel i Skolebyrder er hævet.

Tredie Capitel.

§ 9.

Naar et Skolelærerembede paa Landet eller i Kjøbstæderne bliver ledigt, skal Skoledirectionen eller Biskoppen, isald Kaldsretten tilkommer denne, uophøbelig offentliggjøre Beretning om Vacancen og de Embedet tillagte Indtægter i den Berlingste Tidende og vedkommende Stiftstidende; hvorimod Forpligtelsen til at anmeldte Vacancen for de i Stiftet værende af Kongen autoriserede Skolelærer-Seminariers Forstandere bortfalder.

De inden 6 Ugers Udløb indkomne Ansøgninger tilstiller Skoledirectionen eller Biskoppen vedkommende Borgerrepræsentantskab eller Sogneforstanderskab, som derpaa har i et Møde, hvori for Kjøbstæderne Skolekommissionen deeltager, at gjøre Forslag til Embedets Besættelse ved at indstille tre af Ansøgerne til dette. Finder Skoledirectionen eller Biskoppen ingen af de Foreslaaede skikket eller værdig til Embedet, saa tilbagesendes Forslaget til Borgerrepræsentationen eller Sogneforstanderskabet, med Angivelse af de Grunde, hvorfor det er forkastet. Finder Samme, efter at have gjort sig bekjendt med disse, ikke Anledning til at opsætte et nyt Forslag, saa tilkommer Afgjørelsen Ministeriet, til hvilket samtlige Ansøgninger og Acter da indsendes.

Den Lodsceerne paa 32 Ldr. Hartkorn efter Anordningen for Landet af 29de Juli 1814 § 49 c. og d. tilkommende Ret til at kalde Skolelærer og Kirkesanger tilfalder fremtidig Skoledirectionen, der ogsaa altid kalder Andenlæreren, selv om Biskoppen kalder Førstelæreren.

Den Kaldsret, der omhandles i samme Anordnings § 49 b., kan kun udøves af selve de Mænd, der som Ciere eller Bestyrere af offentlige Stif-

telser bygge eller have bygget anordningsmæssige Skoler, men ikke af deres Efterfølgere i Besiddelsen eller Bestyrelsen.

Fjerde Capitel.

§ 10.

Der skal i enhver Skoleraadskreds oprettes visse Portioner Alderstillæg for Skolelærerne. Den Sum, som Skolefondene ere pligtige til at anvende hertil, bestemmes for Amtets Vedkommende til 1 Rd. (paa Bornholm 4 Mk. 8 ß.) for hver 12 Tdr. Hartkorn, hvortil Amtets Jorder ere ansatte ved den nye Matricul, og for Kjøbstæderne til et Beløb, der staaer i samme Forhold til Amtets Bidrag, som det, der er mellem Kjøbstædernes og Landets Befolkning. Den samlede Sum deles dernæst i Portioner, paa 50 og 25 Rd., saaledes at der af de lavere Portioner bør være et større Antal end af de høiere; de nærmere Bestemmelser træffes af Ministeriet ved et Regulativ, som udarbejdes af Skoleraadet. Til disse Alderstillæg ere Lærerne i Skoleraadskredsen berettigede i Forhold til Længden af deres Embedstid i det offentlige Skolevæsens Tjeneste, dog saaledes, at de, der kun om Vinteren meddele Undervisning i en Skole, ved i to Vintre at undervise, kun faae et Aars Anciennitet, hvorhos de kun skulle have Afgang til Alderstillæg, forsaavidt der ei har været nogen Afbrydelse i denne deres Virksomhed.

§ 11.

Skolelærerne tilstaaes derhos et Tillæg til deres Løn, der enten, beregnet til 3 Mark for hvert Barn, som ved Aarets Begyndelse søger Skolen, paalignes Beboerne efter de samme Regler som de øvrige Communalafgifter og under Tæt med disse, eller tilveiebringes ved Skolepenge, der af Skoleraadet fastsættes, paa Forslag af Borgerrepræsentationen eller Sognesforstanderskabet, til fra 1 til 2 Rd. om Aaret for hvert Barn; dog at den, der har to skoleføgende Børn, betaler halvt for det ene, den, der har tre eller

flere, betaler kun for to. Borgerrepræsentationen eller Sogneforstanderskabet kan vedtage Nedsættelse af eller Fritagelse for Skolepengene for saadanne Beboere, som behøve Lettelse. Forsaavidt den saaledes tilveiebragte samlede Sum af Skolepenge til Læreren maatte være mindre end 48 Skilling R. M. for hvert Barn, der ved Aarets Begyndelse søger Skolen, paalignes det Manglende Beboerne efter samme Regler som de øvrige Communalafgifter og under Et med disse.

Paa hvilke af de anførte Maader dette Tillæg til Skolelærernes Løn skal tilveiebringes i de enkelte Communer, afgjør enhver Communes Borgerrepræsentation eller Sogneforstanderskab for sin Communes Vedkommende, hver Gang for et Tidsrum af fem Aar.

Er flere Lærere ansatte ved samme Skole, da fordeles dette Tillæg mellem dem i Forhold til det Antal Timer, i hvilke de meddele Underviisning i Skolen. Timelærere faae derimod ikke nogen Deel i dette Tillæg.

§ 12.

Skoleraadet har at undersøge de til Skolevæsenet henlagte Legater samt andre lignende Gaver og afgive Indberetning til Ministeriet inden Udgangen af Aaret 1856. Legaterne og deslige skulle kun da komme Communernes Skatteydere tilgode, naar det klarligen sees, at det har været Fundators Billie at lette Communen den Byrde, som Udgifterne til Skolevæsenet ellers vilde paaføre samme. Hvor dette ikke er Tilfældet, bliver deres Beløb enten at anvende til at forbedre Communens Skolevæsen udover det losbestemte Minimum, eller til at forøge Læreren's Løn, alt efter hvad der skjønnes at have været Fundators Billie. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet skal dog efter Andragende fra Borgerrepræsentanterne eller Sogneforstanderskabet være bemyndiget til at udsætte denne Bestemmelses Gjennemførelse eller bevirke den gennemført efterhaanden, hvor det maatte findes, at billigt Hensyn til stedfindende særegne Forhold tilraader dette.

§ 13.

Halvdelen af de ved en Kjøbstads Skoler ansatte Lærere, der ikke ere Lintelærere, skulle for indtil 36 Timers ugentlig Underviisning have i Løn idetmindste 300 Rd. og 50 Ldr. Byg at betale efter Capitelstarten, foruden fri Bolig for en gift Lærer og Brændsel; hvorimod Lønnen for den anden Halvdeel bestemmes til 150 Rd. og 50 Ldr. Byg efter Capitelstart foruden fri Bolig for en ugift Lærer og Brændsel.

Er Antallet af Lærerne ulige, da er Lønnen for Fleertallet at bestemme til det høiere Beløb.

Er der flere end to Lærere i en Kjøbstad foruden Catecheten, da kan den samlede Sum, som efter ovenstaaende Bestemmelser er at udrede til det overskydende Antal, fordeles paa anden Maade mellem disse med Borgerrepræsentanternes Samtykke, eller, hvis det nægtes, med Skoleraadets.

Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet kan saavel, hvor Communens økonomiske Forfatning maatte gjøre det fornødent, nedsætte de ovenfor fastsatte Lønninger, som ogsaa forhøje samme med Borgerrepræsentanternes Samtykke, eller, hvis det nægtes, med Skoleraadets.

§ 14.

Naar en Kjøbstads Borgerrepræsentation ved Vacance i det ordinerede Catechetembede maatte ønske dets Affkæffelse, kan Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet med Kongens Approbation bevilge det, dog saaledes, at det Offer, de tidligere Catecheter have oppebaaret, afløses med et tilsvarende Beløb, der af Communen erlægges til den Lærer, der ansættes i Catechetens Sted, og at denne tillige uden Afkortning oppebærer alle Catechetembedet tidligere tillagte Indtægter. Naar der paahviler Catechetembedet Udførelsen af bestemte kirkelige Forretninger, som ikke kunne overgaae til andre Geistlige, og dette Embede som Følge deraf ikke kan affkæffes, skal Kjøbstaden dog ikke være forpligtet til at beholde ham som Bestyrer af dens Borger- og Almueskole, men har i saa Tilfælde at udrede til hans Lønning et ligesaa

stort Beløb, som forhen tillagdes Catecheten i den nævnte Egenkab, samt en passende Godtgjørelse for Bopæl.

De Bestemmelser i Loven af 29de Juli 1814, hvorved visse Lærerposter ere forbeholdte theologiske Candidater, ere hævede.

§ 15.

Det Bederlag, som de Skolelærere i Kjøbstad som paa Land, der besørge kirkelige Forretninger, herfor oppebære, kommer fra Udgangen af 1856 ikke til Afdrag i deres Løn. Overalt, hvor Omstændighederne tale derfor, kan Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, efter Andragende fra vedkommende Borgerrepræsentation eller Sogneforstanderskab, bevilge en Udsættelse af denne Bestemmelses Udførelse. For at komme i Betragtning maae Andragender herom indgives inden 1ste Octbr. 1856.

§ 16.

For de i Anordningen om Skolen paa Landet af 29de Juli 1814, Bilag A § 34, Kirkebyens Skolelærer paalagte Forretninger tilstaaes ham en aarlig Godtgjørelse af i det Mindste 10 Rd. Er Godtgjørelsen i Skoleplanen fastsat høiere, da skeer heri ingen Nedsættelse. Finder Skoledirectionen, at 10 Rd., eller hvilket større Beløb der planmæssig maatte være bestemt, ei afgiver tilstrækkeligt Bederlag for de Lærerne ved disse Forretningers Besørgelse paaførte Udgifter, da er Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet berettiget til at forhøie denne Godtgjørelse med Sogneforstanderskabets Samtykke, eller, hvis dette nægtes, Skoleraadets.

§ 17.

Efter Overenskomst med Sogneforstanderskabet, Skolelæreren og Fleertallet af de Ydende kan Skoledirectionen samtykke i, at Dvægtiende,

Mannest og andre lignende gamle Degneindtægter, der under forskjellige Navne ydes Skolelæreren, forandres for samtlige Ydere af disse Præstationer til en Afgift i Byg, der svares efter Capitelstart.

Den Pengeværdi, hvortil disse Præstationer ere ansatte i Planerne, skal fremtidig affortes i den Sum, hvortil den planmæssig bestemte Bygindtægt, der betales efter Capitelstart, beløber sig, og paa samme Maade skal fremtidigt forholdes med Afkortningen for Indtægter af Legater samt Dffer og Accidentser, forsaavidt samme vedbliver.

§ 18.

Ere Skolelærerne i et Sogn derom enige, besørger Sogneforstanderskabet de Naturalyhdeser, der tilkomme Skolelærerne, opkrævede og afleverede til Skolelærerne. Skolelærernes Ret til selv at oppebære Naturalyhdeserne af Yderne bortfalder ved Vacance. Naar Sogneforstanderskabet og Skolelæreren derom ere enige, bortfalde Naturalyhdeser af Korn, og Erstatning ydes i Penge efter den for Districtet gjældende Capitelstart. Ved Vacance bortfalder Naturalyhdeser af Korn imod forannævnte Vederlag.

§ 19.

For hvert Skolelærerembede skal af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bestemmes en Reguleringssum. Ved sammes Fastsettelse beregnes Dffer og Accidentser efter hvad de have udgjort i de sidste ti Aar. Kornets Priis ansættes efter de for hvert Sted gjældende Capitelstarter i samme Aaremaal; andre Naturalpræstationer, Brugen af Fribolig og Embedsjord anslaaes til Penge, efter hvad der skjønnes i samme Tidrum at have været de gængse Priser paa Egnen. Hvert tiende Aar foretages en Omregulering, og ville da Skolepengene eller det i sammes Sted trædende Tillæg ligeledes være at beregne efter, hvad det har udgjort i de sidste ti Aar.

§ 20.

Fast ansatte Skolelærere paa Landet og i Kjøbstæderne, som have

været i det offentlige Skolevæsens Tjeneste i 10 Aar, ere berettigede til Pension, naar de faae Afsted paa Grund af en dem utilregnelig Aarsag. Pensionen bestemmes endelig af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, overeensstemmende med Pensionsloven af 5te Januar 1851, dog saaledes, at de Tjenestjaar, der gaae forud for vedkommende Lærers fyldte 30te Aar, ei komme i Betragtning, og at Pensionen beregnes efter Reguleringssummen for de Embeder, hvori Skolelæreren i de sidste 5 Aar har tjent. Samme Rettighed skulle de Kjøbstadlærere have, der, inden denne Lov udkom, ere antagne paa Opsigelse, naar de uasbrudt og i det Mindste i 10 Aar have været i det offentlige Skolevæsens Tjeneste.

Med Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet kan Skoleraadet ogsaa bevilge passende Understøttelser til entledigede Lærere, der ikke ere pensionsberettigede; dog beholde de allerede nu ansatte, forsaavidt de have Adkomst til Pension efter de tidligere Regler, Ret til en Understøttelse af Skolefonden, hvormed deres Krav fyldestgjøres.

§ 21.

De Skolelærere, der hidtil have svaret Bidrag til Skolelærerbjælpekassen, fritages herfor, hvorimod de i Livrente- og Forsørgelsesanstalten skulle sikkre deres Hustruer en Overlevelsesrente, der, afsæst efter de for Anstalten gjældende planmæssige Bestemmelser, beløber sig til $\frac{1}{8}$ af deres Embeders Reguleringssum, og, ved Forflyttelse til bedre Embeder, ere de forpligtede til at forhøie Overlevelsesrenten. Hvad Skolelærerne have at udrede til Livrente- og Forsørgelses-Anstalten, indsendes til samme gjennem Skoledirectionerne, der føre Tilsyn med, at det efterkommes, som Loven foreskriver. Forsømmer en Lærer at opfylde den ham paahvilende Forpligtelse, udredes hans Bidrag forfudsviis af Skolekassen, og skal da fremtidigt Skolecommissionsionen i Kjøbstæderne og Sogneforstanderskabet paa Landet indeholde Saa meget af hans Løn, at hans Forpligtelse til Livrente- og Forsørgelses-Anstalten dermed kan fyldestgjøres. Den Porto, som Skoledirectionerne komme

til at erlægge for Forsendelser til titnævnte Anstalt, godtgjøres dem af Skolefonden.

Derfom en Lærer paa Grund af sin Helbredstilstand ei kan erhverve sin Hustru nogen Overlevelsesrente fra Livrente- og Forsørgelses-Anstalten, da indtræder Skolefonden ganske i Livrente- og Forsørgelses-Anstaltens Sted. Ønsker en alt nu ansat Skolelærer sig fritagen for at sikkre sin Hustru en Overlevelsesrente, skal denne Fritagelse forundes ham, naar han aarlig udreder til Skolefonden $\frac{1}{40}$ af sit Embedes Reguleringssum, og skal hans Enke i saa Tilfælde være berettiget til at oppebære af Skolefonden foruden den i den følgende Paragraph fastsatte Pension en Understøttelse, hvis Størrelse bestemmes overeensstemmende med de paa hvert Sted gjældende Regler for Understøttelse til Skolelæreren af Skolelærerhjelpekassen og med en tilsvarende Forhøielse paa Grund af det forsøgede Bidrag fra Læreren. Hvis imidlertid en Lærer indgaaer Ægteskab, efterat denne Lov er udkommen, skal han altid sikkre sin Hustru den ovenfor fastsatte Overlevelsesrente, selv om han alt nu er ansat. Har en Lærer foretrukket at yde Bidrag til Skolefonden, skal han vedblive at yde det, selv om hans Hustru afgaaer ved Døden, og dette Bidrag ophører kun, naar han ved Indgaaelse af nyt Ægteskab forpligtes til at sikkre sin Hustru en Overlevelsesrente.

Har Skolelæreren gjort Indskud i den almindelige, eller i nogen anden, med kongelig confirmeret Fundats forsynet Enkekasse, bør den Pension, som i saadan Kasse er tilfagt hans eventuelle Enke, træde i Stedet for eller komme til Afdrag i den Pension, han efter nærværende Paragraph er forpligtet at forsikkre.

§ 22.

Saaavel Skolelærer-Embedet som Communen fritages for at svare Pension til Skolelæreren; denne Pension overtages af Skolefonden, der desuden vedbliver at yde Enkerne den Understøttelse, der var dem bevilget af Skolelærerhjelpekassen, inden denne Lov udkom. Fremtidige Pensioner til Skolelæreren ansættes til $\frac{1}{8}$ af Embedets Reguleringssum. Dog kan der

af Skolefonden, naar Omstændighederne maatte gjøre det fornødent, tilstaaes Enken en noget høiere Pension, ligesom der ogsaa af samme kan bevilges Understøttelse til Lærernes efterladte uconfirmerede Børn. Hvis der ikke efter § 20 tilkommer en Lærer Ret til Pension, da er hans Enke ikke heller pensionsberettiget, med mindre hun var det efter de tidligere Bestemmelser, og hendes Mand var ansat som Skolelærer, inden denne Lov udkom.

§ 23.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1856.

§ 24.

De ved denne Lov foranledigede Udgifter for Kongerigets Finantser bevilges for Finantsaaret 1856—57.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Bort Slot Christiansborg, den 8de Marts 1856.

Under Vor Kongelige Hæand og Segl.

Frederik R.

C. Hall.